

EIGEN-WIJS

Een trimestriële uitgave van **VONAC**, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 4

Nummer: 10, september 2004

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de eerste, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(wegwijs in het **VONAC** landschap)

School in de kijker

Centrum Volwassenenonderwijs Talen en Informatica van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel – afdeling Vilvoorde door Mike Vrijsen (p.3)

September thema

“Over examineren en evalueren in het CVO.”, door Mike Vrijsen (p.5)
(Mike schreef een kritisch opiniestuk over dit onderwerp)

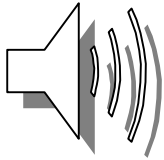
“Back to the future met Simone Weise”, door de redactie (p.11)
(Een interview: Simone stond aan de wieg van **VOOP** én **VONAC**)

Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.14)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.17)
(het nascholingsseizoen is weer volop van start gegaan)

Wegwijs

Voorwoord:

Niet zonder enige trots schrijven we “jaargang 4” : de tiende **EIGEN-WIJS** in een nieuw schooljaar!

We zijn inmiddels een maand verder: tijd om jullie opnieuw te vergasten op boeiende lectuur, interessante weetjes en niet te missen informatie.

Veel leesplezier met onze tiende **EIGEN-WIJS** !

Succes in dit nieuwe schooljaar!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Linda Van Looy, Middelveld 5, 1860 Meise.

📄 Eindredactrice is Katty Elias – k Elias@vub.ac.be of telefoonnummer 02/629 21 51.

📖 Eigen-Wijs verschijnt trimestrieel, met een oplage van 96 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Linda Van Looy* (lvlooy@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - voorzitter
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Simone Weise* (simone.depondt@belgacom.net) - penningmeester
- ☑ *Katty Elias* (keliias@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51- secretaris - coördinator nascholings- en pedagogische begeleidingsdienst
- ☑ *Mike Vrijsen* (mvrijsen@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 09 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be) , tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter- en lager onderwijs

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC

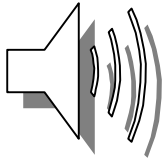
P/a VUB-IDLO – lokaal 3B202
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

💻 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle onze vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.voop.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

School in de kijker

Centrum Volwassenenonderwijs Talen en Informatica van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel – afdeling Vilvoorde

Mike Vrijzen
pedagogisch adviseur

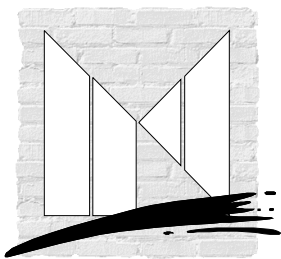
Het CVO Talen en Informatica in Vilvoorde is gevestigd in een gloednieuw gebouw in het centrum van de stad vlak achter de Grote Markt en registreert jaarlijks een 2000 à 2200 cursisten in hun afdelingen Informatica (alle basispakketten en o.a. ook webdesign, flash, multimedia, powerpoint, publisher, access, internet, fotobewerking) en Talen (Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans en NT2). De cursist schrijft zich in voor een dag- of avondcursus die 1 maal per week wordt gegeven en loopt van half september tot half juni school. Uitzonderingen hierop zijn de cursussen informatica en bepaalde niveaus van NT2, die niet met een lineaire structuur worden aangeboden maar met een modulaire.

Ondanks de niet erg populaire maatregel die werd genomen (amendement onderwijsdecreet XIV) i.v.m. de uren NT2, heeft het centrum het afgelopen schooljaar geen terugval gekend bij Talen en zelfs geen noemenswaardige in de afdeling Informatica. De inzet van de docenten om totaal nieuwe pakketten aan de cursisten aan te bieden is daar dan ook de reden van. De andere besparingsmaatregelen van de overheid die op stapel staan brengen ook onrust in het volwassenenonderwijs en het centrum is dan ook meer dan blij met de steun en de bezorgdheid van de VLOR die weet wat er in de verschillende CVO's leeft.

Omdat “les grandes personnes” van cijfers houden: het instituut telt:

- 1 directeur (Danny Kreynen a.i. 2003-2004);
- 1 adjunct (Anke Wolfs a.i. 2003-2004);
- 2 administratieve medewerkers halftime;
- 27 docenten Talen waarvan 4 fulltimers;
- 5 docenten informatica allen quasi fulltime;
- 5 nieuw geïnstalleerde informaticalokalen;
- 1 medialokaal (informaticalokaal) voor de Taalleergangen;
- 6 taallokalen in het nieuwe gebouw; een 10-tal die ze huren in een andere school;
- en ...de over de 2000 cursisten die elke week weer vol ijver naar de school afzakken.

Als dat geen kwaliteitslabel is?!

Lange Molensstraat 4

1800 Vilvoorde

Tel. (02)253 84 24

Fax. (02)252 58 28

E-mail : secretariaat@cvovilvoorde.be

Website: www.cvovilvoorde.be

September thema (1)

Over examineren en evalueren in het CVO.

Mike Vrijzen
Pedagogisch adviseur

“Op school wordt de leerling getraind om onderwijs te verwarren met leren, examens met ontwikkeling, diploma’s met competentie”.

Ivan Illich in Deschooling Society (1971)

Inleiding

Zo erg als Illich het voorstelt is het nu ook weer niet, maar er zit wel een grond van waarheid in. De gezonde leergierigheid waarmee jonge kinderen naar school komen wordt snel omgebogen. Examens worden beschouwd als een noodzakelijk kwaad om selectie door te voeren en het gaat er bij leerlingen zelden om competenties te verwerven. Dit opiniestukje handelt over “examens en evalueren in de CVO’s” (centra voor volwassenenonderwijs) en dit naar aanleiding van de gesprekken op het Overlegplatform Inspectie - Pedagogische begeleidingsdiensten – CVO (Vlor), waar dit thema enkele malen aan bod is gekomen.

Mijn mening is gebaseerd op mijn ervaringen als pedagogisch adviseur voor **VONAC**, als cursist en op de indrukken van familieleden en vrienden: *“verschillende cursussen, maar vooral de eindexamens doen erg sterk denken aan schoolse situaties”*. De meeste cursisten aanvaarden deze situaties gelaten wegens gelijkenissen met het vroeger genoten onderwijs. Alhoewel: de uitvalcijfers in de periode vlak voor de examens relativeert deze gelatenheid wel heel erg.

Dat de opvattingen en de rol van evalueren in het onderwijs sterk evolueren ontgaat de “niet onderwijsdeskundige” cursisten. Ook in het secundair onderwijs is de weg nog erg lang. Wie vergeleek de evoluties in het onderwijs met de wendbaarheid van een mammoettanker ook alweer?

Omdat ik dit stukje voor een breder publiek schrijf, schets ik even de context van de CVO’s met de aangegeven probleemstelling (examineren en evalueren) in het achterhoofd. Onder het volgende hoofdstuk volgt het scherpstellen van het probleem: *“Moet het volwassenenonderwijs niet een eigentijdse en aangepaste wijze van evalueren ontwikkelen om te niet vervallen in vertrouwde (leerplicht-)schoolse situaties?”* In het laatste hoofdstuk zet ik enkele stellingen op een rijtje.

De CVO-context

De verscheidenheid binnen, maar ook tussen de CVO's is enorm. Ondanks deze verscheidenheid blijf ik bij de opvatting dat een overkoepelende scherpstelling van de evaluatieproblematiek in elk CVO mogelijk is, dat geactualiseerde richtlijnen en voorkeuren kunnen worden geformuleerd en een gemoderniseerd evaluatiebeleid kan worden doorgevoerd. Ik neem de gelegenheid te baat om telkens het belang van de evaluatie te onderstrepen en om kenmerken hiervan even aan te halen.

De verscheidenheid aan modules

In functie van "intake" en "evaluatie" is het onderscheid tussen *sequentiële* en *instapvrije modules* belangrijk.

Aan *instapvrije modules* zijn geen voorwaarden verbonden en kennen dus ook geen evaluatiemomenten.

Bij *sequentiële modules* is het van belang die competenties te evalueren die noodzakelijk zijn om met succes de volgende module te kunnen volgen. Voor de beleidsmakers en voor de directies van het centrum is deze evaluatie belangrijk om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en in kaart te brengen. Er wordt nagegaan in welke mate de cursisten de vooropgestelde doelstellingen bereiken, rekening houdend met de instroom. Vergelijkbaarheid is hierbij troef en vanuit de testpsychologie zijn de kenmerken (betrouwbaarheid, validiteit, normering) van een goede vergelijkende test wel genoegzaam bekend.

Zelden wordt stilgestaan bij de veronderstelde (hoge) technische vaardigheden om een "examen" (summatieve test) op te stellen die aan deze kenmerken voldoet. In het buitenland heeft men experts die landelijke toetsen ontwikkelen die aan deze kenmerken voldoen. De zin en onzin van landelijke toetsen is hier niet aan de orde. Er ontstaat echter wel veel verwarring wanneer zonder nuancering dezelfde testkenmerken vermeld worden in de leerplannen. Kenmerken die het leerproces aansturen ontbreken (formatieve evaluatie). Ik denk hierbij aan:

- concreet: terugkoppeling waarmee de cursist weet wat hem/haar te doen staat;
- haalbaar: terugkoppeling die binnen of op de rand van de mogelijkheden van de cursist ligt (in de zone van nabije ontwikkeling);
- ondersteunend: erkent de inspanning van de cursist en is motiverend;
- betrokkenheid: van de cursist (in overleg, peer-evaluatie,...);
- kwalitatief: omschrijving (weg van de cijfercultuur).

Met andere woorden, kenmerken die op maat van de cursist gesneden zijn en daardoor "subjectief" zijn. Geschreven of mondeling meegedeeld commentaar dat aan deze kenmerken voldoet hebben een invloed op het leerproces. Daarentegen is koel objectief vergelijken een verkeerd begrepen vorm van eerlijkheid en is eigenlijk sociaal onrechtvaardig. Wedijver uitspelen, op basis van objectieve kenmerken is als pedagogisch principe op zijn minst contraproductief.

Meer algemeen vermoed ik dat het onvoldoende uitwerken van herkenbare en hanteerbare subjectieve evaluatiekenmerken tot gevolg heeft dat docenten "traditionele evaluatievormen" blijven gebruiken.

De verscheidenheid aan vakinhouden

Elk vak pretendeert een eigen vakdidactiek en daaraan gekoppeld evaluatiemethodes te hebben ontwikkeld. Er zullen toch ook wel gelijkenissen zijn tussen de verschillende vakken. Dit sluit ook niet uit dat er een consensus binnen een CVO kan groeien betreffende de voornaamste kenmerken van het "evalueren van cursisten". Ik kan mij niet inbeelden dat iemand het oneens zou zijn met het standpunt dat de cursist en zijn leerproces centraal moet staan. Waarom zou het eindexamen geen gesprek kunnen zijn met de cursist over de zinvolheid van het aanvatten van een volgende module op basis van gepresteerde opdrachten tijdens het semester?

De verscheidenheid van docenten

De CVO's worden bestaft met een meerderheid aan part-timers. In veel gevallen is de opdracht beperkt tot één lesavond per week. Hun beschikbaarheid voor het CVO is veelal beperkt tot het pure lesgeven. Het is uiteraard wenselijk om met deze docenten een gesprek aan te gaan betreffende de veranderende opvattingen over evalueren. Evaluatie kan de docent informeren over de eigen instructie en zou moeten leiden tot het bijsturen van het onderwijsleerproces.

De verscheidenheid aan cursisten

Een grote tweedeling kan worden gemaakt tussen cursisten die, meestal omwille van sociale promotie, een certificaat ambiëren. Zij zijn gevoelig voor punten, verwachten een kwantitatieve nauwkeurigheid en hechten veel belang aan de puntenverdeling per vraag. Anderen zijn enkel gericht op het verwerven van kennis en vaardigheden om hun competenties te verbeteren en een certificaat laat hen koud. Zij voelen aan dat een toegespitste foutenanalyse een wezenlijk deel uitmaakt van hun leerproces.

Sommige cursisten zien geen graten in examens. Anderen vinden examens goed voor de schoolgaande jeugd, maar willen zelf niet meer worden geëxamineerd. Deze laatsten vinden examens te stresserend en blijven weg. Voor sommige cursisten is een spreiding van de evaluatiemomenten een uitweg. Maar er zijn ook cursisten die niet wensen te slagen om zo het volgend jaar weer voor dezelfde module (zoals dikwijls het geval is voor bijvoorbeeld kooklessen) te kunnen inschrijven.

De overgrote meerderheid van cursisten hecht wel veel belang aan foutenanalyse, aan bespreking van examenresultaten en vindt het jammer dat deze gelegenheid haast niet bestaat bij het afronden van de module. Meestal blijft de bespreking, indien ze plaatsgrijpt, beperkt tot een soort debriefing.

Tot zover deze greep die moet aangeven hoe groot de verscheidenheid is binnen de CVO's. Rekening houdend met deze verscheidenheid is het een hele opdracht een evaluatiebeleid op te zetten. Het inspectieverslag 2003-2004 vermeldt dat slechts 2 van de doorgelichte centra positief scoren op alle verwachtingen omtrent evaluatie. Opvallend is wel dat deze 2 centra slechts 1 studiegebied programmeren!

Wat kan en mag: het decreet

Evaluatie speelt inderdaad een cruciale rol in de dagelijkse onderwijspraktijk, zowel ten behoeve van de cursist, de leraar, de school als de beleidsmakers. Ik heb al aangegeven hoe naar mijn mening 'functieverwarring' ontstaat door onvoldoende te nuanceren tussen

de kenmerken van verschillende soorten evaluatie: ze die dienen voor oriëntatie en voor sturing van het (onderwijs-)leerproces. In het analysekader voor doorlichtingen is evaluatie een procesindicator van het onderwijskundig beleid van de centra. Er wordt nagegaan in welke mate de cursisten de doelstellingen bereiken en op welke manier het onderwijsproces hiertoe bijdraagt.

Verschillende docenten die ik gesproken heb stellen dat het "traditionele" examen verplicht is. Het decreet op het volwassenenonderwijs (2 maart 1999) omschrijft de verplichtingen. Met betrekking tot "de examens en studiebekrachtiging" (art 38 en verder) vermeldt het decreet geen enkele inhoudelijke verplichting¹.

Het staat de centra vrij om een module of leerjaar af te sluiten zoals zij dat agogisch verantwoord achten, zolang zij de cursisten in het examenreglement duidelijk de verschillende modaliteiten aangeven. Binnen deze krijtlijnen is er heel wat ruimte om een eigentijds evaluatiebeleid uit te tekenen, aangepast aan de cultuur van de cursisten.

Probleemstelling

De onderwijsinspectie van het departement Onderwijs (inspectieverslag 2002-2003) stelt dat slechts 8% van de doorgelichte centra een uitgeschreven visie op evaluatie heeft, die geldt voor het volledige centrum.

De inspectie stelt dat: "Zij die een uitgeschreven visie op evaluatie hanteren willen loskomen van de toetscultuur en zoeken naar innovatie in hun evaluatiecultuur (alternatieve vormen van evaluatie). De meeste andere centra hebben aandacht naar de formele aspecten van de evaluatie (frequentie, procedures,...), beschikken over het decretaal vereist examenreglement dat voldoet aan de meeste decretale vereisten maar hebben minder aandacht naar de eigen evaluatiemethodes. De evaluatiepraktijk is eerder traditioneel, d.w.z. beoordelend en weinig begeleidend. Dit blijkt onder meer uit de weinig gevarieerde vormen van evaluatie die deze centra hanteren. Hoe meer de centra evolueren van een toetscultuur naar een begeleidende assessmentcultuur, hoe meer bijsturing van het leerproces aan belang zal winnen. In een eerder traditionele evaluatiepraktijk zullen veel minder de evaluatiegegevens worden aangewend om het didactisch proces bij te sturen."

Ook de uitval in de periode voor de examens is voor de inspectie een belangrijke indicator. De cijfers geven toch wel aan dat er een probleem is. Ik haal twee sprekende voorbeelden aan: voor NT2, op basis van 26 bezochte CVO's is er slechts een gemiddelde deelname aan de examens van 55% (met een spreiding tussen 0 en 96%) en voor talen, op basis van 38 CVO's slechts 64% (spreiding tussen 0 en 75%). Uit de cijfers is ook op te maken dat op

-
- ¹ elk bestuur bepaalt zijn examenreglement en overhandigt dit reglement bij de inschrijving
 - het examenreglement bevat: evaluatiemodaliteiten; vorm van ieder examen; tijdvakken waarbinnen de examens worden afgelegd; samenstelling van examencommissie; de wijze van beraadslaging en bekendmaken van de examenresultaten; modaliteiten waaronder in het hoger onderwijs een tweede examenperiode georganiseerd wordt; procedure voor conflicten ; procedure voor vrijstellingen
 - in het modulair georganiseerd onderwijs organiseert het centrum ten minste op het einde van elke module een examen
 - in het lineair georganiseerde onderwijs organiseert het centrum ten minste op het einde van elk leerjaar een examen voor alle vakken

enkele opleidingen in het HOSP (hoger onderwijs voor sociale promotie) na, het de regel is dat wie deelneemt aan het examen meestal ook slaagt.

Een groot percentage van de uitval, vastgesteld in de week voor de examens, is waarschijnlijk het gevolg van een niet aangepaste visie op evalueren van (volwassen) cursisten. De grote spreiding is wellicht een indicatie dat bepaalde centra werk maken van een aangepast evaluatiebeleid of de invloed van het aandringen of begeleiden door de docenten. Verschillende leden van de pedagogische begeleidingsdiensten beamen dit en stellen dat volwassenen vaak faalangstig zijn en weinig gemotiveerd zijn voor deelname aan een examen.

Afstappen van het strakke examenconcept

Indien het evalueren van de cursist op een continue wijze zou geïntegreerd zijn in het leerproces wordt een traditioneel opgevat eindexamen overbodig. De uitval t.g.v. het aanbreken van de examens kan hierdoor tot nul worden herleid. Bovendien kan het eventueel voorziene "blokverlof" vervallen, waardoor de effectieve leertijd toeneemt.

De inspectie stelt: "Volwassenen cursisten zijn vragende partij voor een doorlopende (permanente) evaluatie met een snelle en efficiënte terugkoppeling. Formeel zijn de meeste centra in orde wat betreft evaluatie (officieel examenreglement, op een systematische en gestructureerde wijze worden bijgehouden van evaluatiegegevens, ...)..."

Permanente evaluatie is niet steeds klaar staan met een puntenlijst, maar wel het regelmatig evalueren van de cursisten, door hen praktische opdrachten te geven die zij binnen een bepaald tijdsbestek moeten uitvoeren. Als dat op geregelde tijdstippen kan gebeuren, zodat alle leerstofonderdelen worden behandeld, dan is men reeds permanent aan het evalueren op kennis en vaardigheden. Heel wat leervakken bieden ruime mogelijkheden tot permanente evaluatie. Een portfolio is het geëigende instrument waarbij kennis, vaardigheden en attitudes hun terechte plaats krijgen. Het is een doelgerichte verzameling van het werk van een cursist waarin zijn/haar inspanningen, vooruitgang en verwezenlijkingen worden aangetoond. Het portfolio omvat zowel duidelijke bewijzen van reflectie van de cursist over diens eigen prestatie, als de bemerkingen van de docent op het werk en de reflecties van de cursist. De bespreking van het portfolio vormt dan het eindexamen. Is het evalueren, samen met de cursist op basis van een samengesteld portfolio geen betere basis om na te gaan of kan worden overstapt naar een nieuwe of aansluitende module? Naast het uitschakelen van toevalligheidfactoren op het moment van de eenmalige proef, neemt men de spanning van de schouders bij de cursisten.

Slot

In het voorgaande heb ik stelling genomen tegen de traditionele evaluatiecultuur en voorstander van een alternatieve evaluatieaanpak in het volwassenonderwijs. Ik heb gepleit voor een haalbare vorm van permanente evaluatie vooral op basis van opdrachten of projecten. Ik ben voorstander om de traditionele testkenmerken uit de leerplannen te bannen en te vervangen door kenmerken van evalueren die het individueel leerproces ondersteunen zoals: concreet, haalbaar, ondersteunend, betrokken, kwalitatief. Waarschijnlijk zijn nog andere en betere kenmerken te bedenken. Mijn uitgangspunt is steeds de cursist en het leerproces centraal te plaatsen. Evalueren kan geen "afrekening" met de cursist zijn.

Misschien kunnen de beleidsmakers ook een stap zetten door de begrippen “examen” en “examineren” te vervangen door “evaluatie” en “evalueren” of beter nog door “begeleiding” en “begeleiden”.

☞ Wie wenst te reageren op dit opiniestuk, kan dat door zijn/haar mening door te sturen naar Katty Elias ([kelias@vub.ac.be](mailto:k Elias@vub.ac.be)). Uw reactie wordt dan in onze volgende nieuwsbrief onder de rubriek “prikbord” gepubliceerd.

September thema (2)

Back to the future met Simone Weise *Interview met Simone Weise-Depondt, penningmeester VONAC*

Red.

Dankzij de goede zorgen van Simone Weise is **VONAC** de begeleidingsdienst van **VOOP** op financieel vlak volledig in orde. Zij zorgt naast de stipte betaling van de twee begeleid(st)ers ook voor de betaling van facturen en brengt de belastingsaangifte in orde. Daar zij in 1988 ook aan de bakermat van de oprichting van **VONAC** stond, ging de redactie van **EIGEN-WIJS** even met haar praten.

Hoe is **VONAC** ontstaan?

Eigenlijk is het ontstaan van **VOOP** nauw verbonden met de erkenning van het navormingscentrum **VONAC**. Zo nodigde de heer Hellemans, directeur van de Parcivalschool in Antwerpen, mijn school en veertien andere instellingen uit om informatie uit te wisselen over onderwijszaken. Net zoals de vier bestaande onderwijskoepels zouden wij samen sterker zijn en ook aanspraak willen maken op nascholingsbudgetten.

We gingen met elf directies aan tafel zitten en OSBO (Ongebonden Scholen Buitengewoon Onderwijs) zag in 1989 het daglicht. De aanvraag voor erkenning door het departement Onderwijs werd ingediend en er werden navormingskredieten gestort op de **VONAC**-rekening. Mevrouw M. Declerck nam de leiding en organiseerde verschillende nascholingsessies gesteund door Prof. Eric Broekaert. Later werd Prof. dr. L. Van Looy voorzitter en verschillende navormingen werden met **VONAC**-gelden georganiseerd. Ikzelf neem sinds 29-10-1992 de boekhouding voor mijn rekening en zorg ervoor dat het budget in evenwicht blijft.

In welke functie trad u toe tot **VONAC** ?

Ik was directrice van Home Pecher in Koksijde, een zeepreventorium waar kinderen om gezondheidsredenen minimum drie maanden verblijven. Oorspronkelijk was er een Nederlandstalige afdeling met 140 kinderen en een Franstalige met 50 kinderen. Dankzij de vroegere directrice mevr. Vermeersch en de steun van Inspecteur Moeyaert (vader van de bekende dichter Bart Moeyaert) kon de omschakeling van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs gebeuren en groeide het aantal leerkrachten. Waar er vroeger maar vier

leerkrachten werkzaam waren, konden klassen nu gesplitst worden en werd een aparte kleuterklas opgericht.

We veronderstellen dat het lesgeven toen anders was dan nu?

Dat kan je wel zeggen! Er waren meestal meer dan dertig kinderen in één klas en vele leerjaren zaten bij elkaar. Er werd hard gewerkt aan regelmaat en discipline en de resultaten mochten er zijn zonder een teveel aan huiswerk. De kinderen kwamen meestal uit gezinnen die het financieel niet zo breed hadden. Er waren ook vele schrijnende gevallen bij die in Home Pecher eindelijk rust en motivatie vonden. Zij gingen ook veel naar buiten: de gezonde zeelucht en de lange wandelingen beperkten hun astma- en eczeemavallen tot een minimum.

Jammer genoeg ging de discipline een beetje verloren toen het weekendbezoek opgestart werd – men moest elke maandag weer alles opbouwen wat tijdens het weekend door verwaarlozing en onbegrip op losse schroeven werd gezet. Gelukkig was het verblijf van de kinderen gratis en dankzij de steun van de mutualiteit ontvingen de ouders nog het kindergeld. Sinds 1-9-1996 is de school gesloten.

Een zware klap, nemen we aan?

Eigenlijk niet, want we hadden het zien aankomen. Er was de concurrentie van het Zeep-reventorium in De Haan en het liberale ziekenfonds verkocht het patrimonium met twee ha duingebied aan de gemeente Koksijde. Ik regelde alle dossiers van de personeelsleden en daarvan heb ik er nu, na acht jaar, nog zeven van onder mijn hoede. Al krijgen we soms een werkaanbieding, toch is deze vaak te ver weg of strookt ze niet met onze deontologische strekking.

Viel u in het bekende 'zwarte gat'?

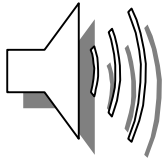
Absoluut niet! Naast de zorgen voor mijn drie kinderen en vijf kleinkinderen ben ik altijd actief en sportief bezig. Ik ben een fervent diepzeeduikster en tijdens de winter ga ik graag skiën. Ik woon aan de kust en ik ga dagelijks wandelen met de hond. Ik volgde ook verschillende computer- en taalopleidingen (BIS, C.V.O., ...) zodat ik nu de foto's van mijn verre reizen (o.a. Lapland, Spanje) kan bewerken en becommentariëren. Tijdens mijn reizen hou ik een dagboek bij en mijn kinderen en kleinkinderen genieten ervan als ik een 'fotomiddag' organiseer.

Hartelijk dank voor dit gezellige interview!

Als toemaatje nog een foto van de **VOOP/VONAC** 'ers van het prille begin, tijdens een vergadering in De Haan. Wellicht (her)kent u ze nog: (v.l.n.r.): bovenaan: mevr. Weise – de heer Van Loo – de heer Roosemeyers – de heer Hamerlinck – de heer Rabou – mevr. Dr. Van Looy – de heer Leduc – de heer?

Onderaan: mevr.? – mevr. Van Boekel – mevr. Billens – de heer Van Massenhoven – de heer Boeckx

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

De **VOOP** website!...(voor)al gaan kijken?!

Onze website voop.be krijgt langzaam maar zeker gestalte! Je vindt er niet alleen informatie over **VOOP** en **VONAC**, maar je krijgt eveneens een volledig overzicht van ons onderwijsaanbod, onze scholen mét respectievelijke links naar hun eigen websites. Uiteraard kan je deze én alle vorige **EIGEN-WIJS** ook elektronisch nalezen.

Nieuw is het **intranet**, dat enkel toegankelijk is voor onze eigen scholen en de pedagogische begeleidingsdienst. Dit intranet geeft onze scholen de mogelijkheid onmiddellijk op de hoogte te blijven over het reilen en zeilen in het onderwijslandschap. Maar meer nog: de scholen kunnen zelf nuttige informatie plaatsen op de website (via Katty Elias of Mike Vrijsen). Het is wel noodzakelijk om een **paswoord** aan te vragen (bij Mike Vrijsen) om het intranet te kunnen consulteren.

Ga dus zeker eens een kijkje nemen; het loont de moeite!

Estafette

Estafette is een methode voor voortgezet technisch lezen op niveau. Het is bestemd voor leerlingen die het aanvankelijk leesonderwijs hebben afgerond. Met Estafette kan gestart worden in leerjaar 2 en springt meteen in op het niveau dat het kind heeft bereikt bij het aanvankelijk lezen.

Deze methode is geschikt voor gewoon én buitengewoon onderwijs en is ideaal voor scholen die het technisch lezen als zelfstandige module willen aanbieden. Het kan gecombineerd worden met elke methode voor begrijpend en studerend lezen.

Deze methode werd gelanceerd in schooljaar 2001-2002. In 2003 verscheen een CD-ROM waar volgende programma's opgenomen zijn:

- woorden vangen;
- circus Nino;
- Schatkist met de muis Rekenen;
- Doelezen;
- Leesladder;

- Zoeklicht interactief;
- Plato en de rekenspiegel.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht bij: Zwijsen, Lil 51 te 2450 Meerhout, tel: 014/36 92 92, fax: 014/36 92 93, E-mail: info@infoboek.be of website: www.zwijsen-infoboek.be.

Goed gevoel: school krijgt 6,5/10

In Klasse voor leerkrachten verscheen een interessant artikel: "Hoeveel punten krijgt de school voor het vak "zorgen dat ik me goed voel"? Klasse ontwikkelde tevens een test.

Deze K-test is een instrument om jezelf te spiegelen en de school tegen het licht te houden. Met de antwoorden op tien vragen geeft de test een beeld van hoe actief iemand of de school is in tien domeinen: participatie, gelijke kansen, cultuur, gezondheid, milieu, ontspanning, veiligheid, leren, goed leven en kiezen.

Je kan de test ontdekken op www.klasse.be doorklikken naar "K-test".

🔔 Het volledige artikel kan je terugvinden in Klasse, Nr. 147 – september 2004 of op de website: www.klasse.be.

Gezonde voeding².

Voor het 4de, 5de en 6de lesjaar van het basisonderwijs loopt binnenkort een project rond voeding, met als ingrediënten:

- Bezoek aan de interactieve tentoonstelling: een restaurant boordevol lekkere weetjes over voeding en beweging;
- Spelsessie in "Het land van Calcimus", een vragen spel over calcium en gezonde voeding rond een reuzengroot spelbord;
- Animatiefilm: "Beestenboot", over voeding en samenleven;

🔔 Je kan er met de klas naar toe in Kinopolis Gent (24/01, 25/02), Kinopolis Leuven (28/02, 11/03), Kinopolis Kortrijk (14/03, 25/03), Metropolis Antwerpen (11/04, 29/04) of Kinopolis Hasselt (02/05, 20/05).

🔔 Prijs per leerling bedraagt 5,5 Euro.

🔔 Voor meer informatie en reservaties kan je gratis bellen naar 0800 94 104.

² Deze informatie komt uit: Klasse, Nr. 147 – september 2004.

Zingen met Mosuse³.

Nog op zoek naar een bekljvende muziekactiviteit bij jou op school? Met musici van bij ons en internationale gasten. Telkens met een aangepaste educatieve omkadering. Van Ronny Mosuse & Klankjorum tot Dhafer Youssef (Tun) en het Nieuw Trombone Collectief (NI).

Kleuters worden verwend, kinderen verwonderd, tieners verbaasd en studenten geëntert.

 Het hele aanbod staat op www.jeugdenmuziek.be . Meer informatie verkrijg je op het nummer 02/507 84 52 of via programmatie@jeugdenmuziek.be ..

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty Elias: tel: 02/629 21 51
fax: 02/629 36 36
E-mail: keliias@vub.ac.be

Adres : VONAC
P/a VUB/IDLO, lokaal 3B202
Pleinlaan 2
1050 Brussel

³ Deze informatie komt uit: Klasse, Nr. 147 – september 2004.

Agenda⁴

Netoverschrijdende leerplanontwikkeling Talen - CVO

Op 9 december '04 organiseert de stuurgroep "netoverschrijdende leerplanontwikkeling Talen" een studiedag rond de leerplannen voor talen in CVO's. Tijdens die studiedag zal er ook dieper worden ingegaan op een aantal thema's die leven bij taalleerkrachten in het Volwassenenonderwijs.

🔔 Voor meer informatie en inschrijvingen (tot uiterlijk 15 oktober) kan je terecht bij Vinciane Vanderheyde: v.vanderheyde@pi.be

Centrum Nascholing Onderwijs Antwerpen

Het nascholingscentrum van de Universiteit Antwerpen organiseert de volgende maanden een aantal cursussen voor leerkrachten.

De nascholingen worden gegeven rond volgende thema's:

- informatica;
- talen (Nederlands, Frans, Engels, Duits);
- wiskunde;
- wetenschappen (biologie, chemie, fysica);
- vakoverschrijdend;
- remediëring.

Het cursusaanbod en inschrijvingsformulieren zijn online beschikbaar op www.ua.ac.be/cno

🔔 Inschrijvingen en inlichtingen: UA-CNO, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel: 03/820 29 60, fax: 03/820 29 57 of cno@ua.ac.be

Nascholing Brussel

Nascholing Brussel heeft voor 2004-2005 dit jaar als moto "*Samenscholingen mogen nooit verboden worden, integendeel, laten we altijd samen school maken.*" Dit moto verwijst niet alleen naar de groeiende samenwerking met andere ondersteunende organisaties, maar

⁴ In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

slaat ook op het feit dat alle mensen, leerlingen en leraren, ouders, begeleiders en ondersteuners van en met elkaar “lerende” zijn.

Eén van de belangrijkste behoeften van de Brusselse scholen blijft het opstarten of verder optimaliseren van een eigen schooltaalbeleid. De teamgerichte vorming “Team voor taal” wordt voor het basisonderwijs en voor de scundaire scholen als speerpuntprogramma verder ingezet.

Naast de aandacht voor taalonderwijs en onderwijs in taal, is het interculturele element duidelijk in het aanbod aanwezig.

Een derde rode draad in het aanbod is de aandacht voor sociale diversiteit en zorgverbreding.

Wanneer je aan een cursus in open aanbod wil deelnemen, schrijf je je ten laatste één maand voor de startdatum van de cursus in.

🔔 Je kan de brochure met het volledige nascholingsaanbod bekomen op het Nascholingscentrum, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Karel Bogaerdstraat 4, 1020 Brussel, tel: 02/219 07 09, fax: 02/219 18 57 of nascholing.brussel@skynet.be .

🔔 Elektronisch kan je terecht op: www.nascholingbrussel.be en <http://bop.vgc.be/onderwijs/nascholingscentrum> .

Vijfde ICT-dag.

Op **maandag 15 november '04** wordt de vijfde ICT-dag georganiseerd in samenwerking met AAL en KlasCement in het KAHOSint-Lieven te Gent.

🔔 Inschrijven kan je vanaf 4 oktober en meer inlichtingen bekom je op: <http://www.all.be/ictdag> .

Navorming PDCL.

De Katholieke Hogeschool Leuven – Departement Lerarenopleiding heeft eveneens haar nascholingsaanbod 2004-2005 klaar.

Je kan het volledig aanbod consulteren op hun website: www.pdcl.be

🔔 Voor meer informatie en inschrijvingen kan je terecht bij: PDCL, Naamsesteenweg 355, 3001 te Leuven-Heverlee, tel: 016/39 92 24, fax: 016/40 70 87 of via pdcl@khleuven.be .

Vlaamse Kliksonsdag.

In 2004 gaven 35.542 tieners uit Vlaanderen hun mening over de vrijetijdsbesteding in hun buurt. Deze meningen van tieners gaan over vijf thema's: ruimte, sport, cultuur en jeugdwerk, mobiliteit en informatie/inspraak. Tijdens de Vlaamse Kliksonsdag worden deze meningen vertaald naar het Vlaamse (jeugd)beleid.

27 organisaties gaven reeds hun feedback op de Kliksonsresultaten. Deze feedback leverde per thema een platformtekst op met concrete beleidssuggesties. Vijf werkgroepen bespraken deze platformteksten en vullen ze aan.

De platformteksten worden in een debat voorgelegd aan:

- Bert Anciaux (Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel);
- Dirk Van Mechelen (Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening);
- Kathleen Van Brempt (Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen);
- Marino Keulen (Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering).

De Vlaamse Kliksonsdag vindt plaats in het Vlaams Parlement, Hertogstraat 2 te 1000 Brussel op **vrijdag 29 oktober'04**.

 Inschrijven is verplicht én gelimiteerd via: www.kinderrechten.be. Uiterlijke inschrijvingsdatum is 8 oktober'04.

Nascholingen aan de VUB/IDLO

De InterDisciplinaire vakgroep voor LerarenOpleiding (IDLO) van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) deelt haar nascholingsaanbod op in verschillende rubrieken:

- aanbodgestuurde nascholingen;
- vraaggestuurde nascholingen;
- in-service-training;
- nascholingsprojecten.

 Voor gedetailleerde informatie kan je terecht op: www.vub.ac.be/IDLO en klik door op "nascholing".

